

Kennelklubbens instruktion för artificiell insemination

Godkänd av Finska Kennelklubbens styrelse 13.12.2012.

Gäller från 1.1.2013. Uppdaterad instruktion har godkänts av styrelsen 7.4.2016 och gäller från 1.1.2017.

1 ALLMÄNT

1.1 Begreppet artificiell insemination

Artificiell insemination delas in i tre klasser:

- Användning av färsk sperma
 - insemination sker med färsk spermier genast efter insamlingen av sperma
- Användning av transporterad sperma
 - insemination sker med utspädd eller kyld sperma efter transport (eller förvaring)
- Användning av fryst sperma
 - insemination sker med sperma som har frysts ned för transport och förvaring.

1.2 Import och export av sperma

Vid import av sperma efterföljs bestämmelser som har utgivits av jord- och skogsbruksministeriet.

För att undvika att en tik som insemineras smittas av *Brucella canis* rekommenderas det att ett blodprov tas av hanen, högst en månad före nedfrysning av sperma och efter hanens senaste parning, med hjälp av vilket man kan bekräfta serologiskt att hanen är negativ avseende brucella.

Exportbestämmelserna som gäller för importering av sperma är landspecifika. Ifall man har som avsikt att skicka sperma utomlands, är det skäl att på förhand reda ut vilka bestämmelser som gäller för införsel och användning av sperma i respektive land.

1.3 Etiska instruktioner

Orsaken till insemination får inte vara tikens eller hanens ovilja eller oförmåga att para sig normalt. I FCI:s avelsregler utstakas att insemination inte bör användas på djur som inte har tidigare fortplantat sig på naturlig väg.

Kennelklubbens allmänna avelsstrategi är i samklang med FCI:s riktlinjer. Enligt avelsstrategin ska till avel används endast hundar som kan fortplanta sig på naturlig väg och som kan ta hand om sina valpar. Både tiken och hanen ska vara villiga att para sig naturligt. Hanhundar som inte har tidigare visat sig klara av normal betäckning eller som har bristfällig könsdrift bör inte användas i avel, inte ens med hjälp av insemination.

Insemination är motiverat exempelvis då:

- veterinärmedicinska skäl (skada, förhindrande av infektionsspridning el. dyl.) fordrar det

- avståndet mellan hanens och tikens bostadsorter är så långt att kostnaderna som uppstår av resan eller resetiden utgör ett hinder för betäckning
- man önskar skapa ett avelsprogram på lång sikt genom att ta hanens sperma i förvar
- man utför forskningsarbete

Insemination är oacceptabelt då:

- hanen eller tiken har störd fortplantningsförmåga
- hanen eller tiken har en sjukdom eller en defekt som man vet är ärftlig, eller har ett överdrivet drag i sin kroppsbyggnad som utgör ett hinder för normal betäckning
- hanen eller tiken har eller ger i arv en allvarlig ärftlig sjukdom eller defekt
- användning av insemination leder till överdrivet avelsbruk av en enskild hane så att avelsbasen blir snävare

Det rekommenderas också att en tik som insemineras med fryst sperma har tidigare haft minst en kull som fötts på naturlig väg efter en normal parning.

Specialklubbar kan välja att utfärda ytterligare rekommendationer.

Tikägaren/avelsrättens innehavare och hanens/spermans ägare har särskilt ansvar för att de etiska reglerna iakttas.

1.4 Betalningar

Tikägaren/avelsrättens innehavare och hanens/spermans ägare avtalar på förhand om betalning av kostnader som uppstår av artificiell insemination.

2 INSAMLING, FÖRVARING OCH ANVÄNDNING AV SPERMA

2.1 Veterinärens erfarenhet, redskap och lokaler

Insemineringsverksamheten och hanteringen av sperma förutsätter att, för att uppnå goda resultat, veterinären har särskild kunskap och erfarenhet samt att man har tillgång till lokaler med lämplig utrustning.

Insamling och hantering av sperma som ska frysas förutsätter särskild utbildning och utrustning. Likaså ska ingreppet vidtas i en lämplig lokal.

2.2 Identifiering av hundar

I samband med insamling av sperma och inseminering av tiken ska det säkerställas att hundarna har en av Finska Kennelklubben godkänd identitetsmärkning. Alternativt ska hundarna identitetsmärkas i samband med ingreppet. Om en tidigare gjord identitetsmärkning inte är läsbar, ska hunden märkas på nytt i samband med insamlingen/insemineringen.

En utländsk hane som ger sperma ska vara identifierad på ett tillförlitligt sätt i enlighet med bestämmelserna i respektive land.

2.3 Insamling och förvaring av sperma

Sperma kan insamlas av en veterinär eller, under omedelbar tillsyn av en veterinär, av en person med lämplig utbildning.

Veterinären utför i samband med insamling av sperma en klinisk-andralogisk kontroll på hanen samt undersöker spermans kvalitet.

Varje dos av sperma ska märkas tydligt. Det rekommenderas att följande beteckningar används: ras / officiellt namn / registernummer /ID-nummer

Fryst sperma lagras i specialutrustade spermabanker.

2.4 Insemination

En legitimerad veterinär kan utföra insemination med sperma.

Veterinären ska före insemination försäkra sig om att det finns ett vederbörligt intyg om ursprunget av transporterad/fryst sperma. För sperma som har insamlats i Finland fordras en blankett om spermainsamling där hanhunden identifieras och dess identitetsmärkning verifieras och som har undertecknats av en veterinär. För sperma som har insamlats utomlands godkänns alternativt också en av spermabanken undertecknad blankett om spermainsamling, förutsatt att man vid insamlingen har tagit hänsyn till de instruktioner som utfärdats av den centrala kennelklubben/myndigheterna i respektive land. Också i en utländsk blankett ska framgå åtminstone hundens officiella namn och registernummer.

Ifall intyg saknas kan valpkullen registreras endast utifrån härstamningsundersökning. Härstamningen kan fastställas också med hjälp av DNA som samlas från hanens sperma.

2.5 Intyg i anslutning till insemination

I samband med insamling av sperma i Finland som ska transporteras eller frysas, fylls i Kennelklubbens fyrdelade blankett om spermainsamling eller en motsvarande elektronisk blankett.

- ett exemplar skickas till Kennelklubben efter insamlingen
- ett exemplar till den som samlar sperman/spermabankens arkiv
- ett exemplar följer med sperman och skickas till Kennelklubben i samband med insemination med sperman
- ett exemplar till spermans ägare

För utländsk sperma fordras att man vid insamling har använt en blankett som den centrala kennelklubben eller spermabanken i respektive land har godkänt.

Om hanen har en DNA-profil från förut, sparas den i hanens uppgifter. I övriga fall rekommenderas att man låter göra en DNA-profil för hanen i samband med användning av sperman, om ägaren ger tillstånd till detta. (Uppdatering styrelsen 7.4.2016)

I samband med artificiell insemination av tiken (färsk, transporterad eller fryst sperma) fylls i Kennelklubbens fyrdelade intyg om artificiell insemination eller en motsvarande elektronisk blankett.

- ett exemplar till Kennelklubben efter insemination
- ett exemplar till tikägaren

- ett exemplar till den som utfört inseminationen
- ett reservexemplar för hanens/spermans ägare

Veterinären som utför inseminationen ansvarar för att skicka det ifyllda intyget om artificiell insemination samt Kennelklubbens blankett om insamling av sperma, som följde med transporterad eller fryst sperma, direkt till Kennelklubben inom 14 dygn efter utförd insemination.

3 REGISTRERING AV VALPAR SOM FÖTTS MED HJÄLP AV ARTIFICIELL INSEMINATION

Om tiken har inseminerats, ska detta antecknas på parningsbeviset. Förutom Kennelklubbens allmänna och rasspecifika registreringsvillkor för normala parningar gäller också följande tilläggsvillkor för registrering av valpkullar som fötts med hjälp av insemination:

- Vid registrering av valpkullen fordras Kennelklubbens intyg om artificiell insemination, som har vederbörligt fyllts i och undertecknats av veterinären
- Ifall insemination har skett med transporterad eller fryst sperma, fordras dessutom en blankett om insamling av sperma som har vederbörligt fyllts i och undertecknats av veterinären, eller, om insemination har skett med importerad sperma, ett intyg om spermans ursprung där det framgår åtminstone hanens officiella namn och registernummer och som överensstämmer med bestämmelserna i respektive land.